

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo naro-
du vodnik!

Izaja vsake srede.

Mesečina:
za celo leto Din 30—
za pol leta „ 15—
za inozemstvo
za celo leto Din 50—
Interati po tarifu. — Pla-
menin vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Nefrankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetijski list

Vsako verva
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rekopisi se ne vra-
čajo. — Plače in tož-
be v Ljubljani. — Urad-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
n. št. 2500. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.104.

Kaj hočejo od kmetov?

V sosedni Avstriji, kjer žive kmetje v razmerah, ki so zelo podobne našim, se borita za moč v državi dve veliki politični skupini: socialni demokratje in krščanski socialisti ali »klerikalci«. Razmerje med obema skupinama je takšno, da imajo krščanski socialisti največ moči na kmetih, socialni demokratje pa v mestih, zlasti na Dunaju.

Boj med obema skupinama je posebno oster na Dunaju. Dunaj je še danes velika in bogata mestna občina, ki razpolaga z velikanskim davčnim denarjem, s katerim bi radi razpolagali eni in drugi. Ker pa so krščanski socialisti na Dunaju preslabi, da bi mogli sami dobiti občino v roke, so se začeli vezati z »onimi, ki imajo«, t. j. s takozvanimi meščanskimi sloji brez ozira na vero in narodnost. Krščanski socialisti (»klerikalci«) na Dunaju so samo zaradi političnih koristi svojih pristašev vrgli svoje krščanstvo in svoj socializem v kot, kar jim je dunajske delavce še bolj odtujilo. Posledica tega je bila, da so začeli Dunajčani, ki nočejo biti hlapci velikega kapitala, trumoma izstopati iz katoliške cerkve.

Toda tudi na kmetih so začeli avstrijski krščanski socialisti kazati počasi svoje prave rozičke. To se vidi iz nekega govora, ki ga je imel nedavno krščansko-socialni minister za prsveto, kjer je rekel, »da mora kritikizem izginiti iz ljudskih mas«.

Mnogi ne vedo, kaj pomenijo besede kritika in kritikizem. V starogrškem jeziku pomeni beseda »krino« — sodim, presojam. Če gledam sliko, jo presojam, ali je lepa ali grda. To presojanje imenujemo »kritiko«. O človeku, ki noče kar na slepo vsega verjeti, ampak ki sam presoja, če je kakšna stvar dobra in koristna ali ne, pravimo, da je »kritičen«. Če pa postane samostojno presojanje kar navada vseh ljudi, potem pravimo, da je zavlada povsod »kritikizem«.

Iz zgodovine vemo, da med kmeti nekdanji bilo nobenega samostojnega presojanja, ker ga tudi ni smelo biti. Kmet je moral delati, kar mu je zapovedal grajščinski valpet, pa tudi misliti je smel samo to, kar mu je milostno dovolila visoka gospoda. Takrat so bili za vladajočo gospodo zlati časi. Takrat kmeti sploh ni mogel mnogo misliti, če bi bil prav hotel, ker ni bilo šol. Zato so kmetje takrat živeli bolj živalsko kot človeško življenje. Kmete so pač učili dobri ljudje, kako naj začno saditi kakšen nov sadež in podobne stvari, ampak za javno in državno življenje se kmet ni smel brigati, najmanj seveda za to, kam gre njegov davčni denar. Besede, ki jih je izgovorila ruska cesarica Katarina II., so zelo značilne: »Kam pa pridemo, če bodo kmetje to znali in vedeli kakor mi?«

Kolo svetovne zgodovine pa se neprestano vrti naprej in nikdar nazaj! Počasi je tudi kmet dobil šolo, čeprav še ne take, kakršna bi morala biti. S šolo vred pa je dobil tudi možnost in pravico do samostojnega mišljenja in do samostojne presoje vsega, kar se okoli njega godi. Z drugimi besedami: Tudi

kmetje so začeli »kritizirati« in nočejo več kar na slepo verjeti vsega, kar jim pōje raznovrstna gospoda na ušesa.

Razumljivo je, da samostojno in od stare gosposke komande neodvisno kmečko mišljenje gospodi ni prav posebno všeč. Gospoda, ki misli, da je že rojena samo za gospodovanje, nikakor ne more pozabiti na one čase, ko kmet še ni smel misliti in kritizirati in zato mirno lahko rečemo, da ni samo avstrijski krščansko-socialni minister tega mišljenja, da mora »kritikizem« izginiti iz kmečkih glav, ampak so tega mišljenja vsi, ki žele še nadalje dobro in komodno živeti na kmečki račun kot so živeli nekdanj.

Če pogledamo okrog po Evropi, vidimo, da ima avstrijski minister še mnogo tovarišev. Evropa je danes razdeljena na dva velika labora, na »desnico« in na »levico«. Na desnici vidimo združene vse one, ki jim je danes dobro in ki zato žele ohraniti svoje ugodno stanje do sodnjega dne. Na levici pa se združujejo vsi, ki si žele iz sedanjega težkega stanja ven v boljšo bodočnost, ki naj jim prinese pravičnejši socialni red, da bodo tudi oni mogli živeti človeka vredno in dostojno življenje. Tudi kmet in delavec sta človeka, ustvarjena po poželji podobi. V tej borbi pa kmetje in delavci ne morejo doseči uspehov

Kongres slovenske kmetijske mladine.

Zborovanje slovenske kmetijske mladine, ki se je vršilo preteklo nedeljo v Ljubljani, nam je pokazalo, da se kmetijska mladina v polni meri zaveda svoje dolžnosti, ki jo ima napram svojem stantu in celokupnemu slovenskemu narodu in njegovi kulturi. Slovenski kmet, ki je ječal stoletja v telesnem in duševnem tlačanstvu, katerega spono so se tekom stoletij v različnih oblikah pojavljale, se probuja. On vstaja in se osvobaja duševnih in telesnih verig. Duševno svobodo pridobiva z izobrazbo in stanovsko zavednostjo, gospodarsko svobodo pa si gradi z združno organizacijo in tehničnim napredkom v kmetijski proizvodnji. Četa izvidnica v tem zgodovinskem gibanju je tudi pri slovenskem kmetu njegova zdrava in krepka mladina. Organizirala se je v prosvetnih društvih kmetijskih fantov in deklet ter ista povezala v Zvezo slovenske kmetijske mladine.

Prišli so preteklo nedeljo zastopniki vseh teh društev, da se med seboj spoznajo, tam iz Prlekije do Bele Krajine in Bohinja. Najčastnejše je bila zastopana Savinjska dolina, kjer je tudi zibelka kmetijskega pokreta med Slovenci. Prišli so, da pogledajo za eno leto nazaj, kaj in koliko so napredovali, a še mnogo važnejše, kaj, kje in kako morajo delati naprej v bodočem letu.

Vsa poročila so bila zelo razveseljiva, ker so pokazala, da kmetijska prosveta izpod-

brez svetle luči razuma in samostojnega mišljenja.

Zato pravimo zlasti kmetom: Učite se in izobražujte se! Temeljita vsestranska izobrazba je največja duševna moč, brez katere se ne da naprej. Neizobraženi in neuki ljudje bodo vedno samo pokorni hlapci, s katerimi vsak lahko počne, kar se mu zljubi, moči duha pa ne more stréti nobena sila. Ne verujte sladkim besedam onih, ki pridigujejo duševno lenobo in zastalost, kakor to dela avstrijski krščansko-socialni minister, ki bi menda najraje videl, da bi kmetje samo krompir okopavali in korenje pleli, ampak glejte, da boste sposobni za čim temeljitejšo spoznavanje vseh razmer, v katerih živite. Ni res, da mora kritika izginiti, ampak ravno nasprotno je res: kolikor več kritične sposobnosti bo med ljudmi, tolko boljše bo za ljudi. Ne za tiste sičér, ki žive od izkoriščanja, ampak za one, ki so danes teptani in zaničevani.

Če pogledamo nekoliko po svetu, pa vidimo, da je velika zasluga ravno kmečkih strank, da se širi kritikizem in samostojnost mišljenja tudi med one mase, ki so bile doslej vajene kot čisto resnico sprejemati vse to, kar so jim narekovali drugi. Pri nas pa pripada ta naloga kmečkim izobraževalnim društvom, ki morajo postati najtrdnější branik duševne svobode in kritičnega opazovanja in presojanja vseh življenjskih pojavov.

riva temo že po zadnjih slovenskih gričih in da prihaja v poslednjo slovensko koč. Zborovanje je pretresalo prav vsa vprašanja, ki zadevajo kulturno delo po kmetih. Tudi o snujoci se katoliški akciji je bilo govora. Globoko zasnovano poročilo o tem predmetu je podal tov. dr. Igor Rosina, podpredsednik Zveze slovenske kmetijske mladine. Stališče, ki ga zavzemajo napram katoliški akciji društva kmetijskih fantov in deklet, je bilo utrjeno v posebni soglasno sprejeti resoluciji. O delu in nalogah kmetijske mladine v združništvu je predaval združni ravnatelj g. Franjo Trček, čigar poučen govor prinašamo spodaj dobesedno in prosimo vse, da ga pazljivo prečitajo, ker je tudi za starejše kmetijske može zelo pomemben.

Naloga kmetijske mladine v združništvu.

(Poročilo Fr. Trčka na mladinskem kongresu.)

Vodstvu Zveze društev kmetijskih fantov in deklet se zahvaljujem za priliko, ki mi jo je ponudilo, da na današnji skupščini spregovorim par besedi o nalogah kmetijske mladine v kmetijskem združništvu.

Mladina se mora pripraviti in usposobiti,

zakaj ona bo prevzela za nami gmotno in idejno dedščino. Njena dolžnost ne bo samo, da bo dalje upravljala vse to, kar so ustvarile dosedanje generacije, temveč bo morala to tudi dalje izpopolnjevati ter prilagodevati razmeram in potrebam časa. Kakor vsaka generacija, tako bo morala tudi bodoča ustvarjati nove kulturne in gospodarske dobrine, če bo hotela vzdržati v čedalje tršem boju za obstanek posameznika, stanu in naroda. Posebno težke naloge bo imela bodoča generacija, ker bo morala na eni strani dokončno likvidirati vse zle posledice velike vojske, na drugi strani pa istotako dokončno prilagoditi vse slovensko gospodarsko in ostalo življenje razmeram, ki so nam dane z novo državo. Končno ne smemo prezreti zelo važnega dejstva, namreč, da bo kmetska mladina prevzela dedščino reynega in malega naroda ter naloge, da pribori politično dozorevajočemu kmetškemu stanu vodilno vlogo pri upravljanju skupnih zadev.

Da bo mogla današnja kmetska mladina vse težke in obsežne naloge kolikortoliko uspešno vršiti, se mora za to temeljito usposobiti. Ni dovolj samo dobra volja, trdoživost in iniciativnost. Te lastnosti so samo predpogoj, ki jih daje že narava sama. Treba bo temeljitega in vsestranskega teoretičnega in praktičnega znanja. Ako hočemo karkoli delati, moramo dotično stvar dobro poznati, in to ne samo njo kot tako, temveč tudi njene dobre in slabe strani, predvsem pa njen namen. Ako hočemo uspešno upravljati razne ustanove, kakor občine, oblasti, državo in razna kulturna in gospodarska društva (zadruga), moramo imeti tudi razvit čut za skupnost in za odgovornost ali tanko vest, zakaj človek je vsled dolgotrajnega boja za obstanek tak, da ljubi bolj sebe kakor svojega bližnjega, da mu je lastno bolj sveto kakor tuje. Kakor ni ustvarila države, občine, društva in zadruga priroda, temveč je vse to človeško delo, tako tudi ni dala priroda človeku potrebnega znanja za upravljanje vseh teh ustanov. Zato se moramo vsega tega naučiti. In sicer naučiti v mladosti, ko smo bolj sveži in dostopni za vse novo.

Prva in najsvetejša naloga kmetske mladine je torej, da si pridobi čim popolnejšo izobrazbo. Ona mora pridno čitati leposlovnine in strokovne knjige in liste, posecati mora kulturne prireditve, poučna predavanja ter absolvirati vsaj eno njej namenjeno strokovno šolo, kakor kmetijsko, zadržno, po možnosti pa tudi meščansko.

Samo teoretično znanje pa še ne zadoštuje. Treba je tudi prakse. Šele pri praktičnem delu se človek nauči pravilno uporabljati teoretično znanje. Prakso se pridobi z delom samim ali vsaj z opazovanjem istega. Zato se mora mladina zanimati za vse javne in privatne ustanove. Prav tako kakor starega gospodarja, mora mladega fanta zanimati gospodarstvo in delovanje vseh javnih ustanov in društev ter zadrug. Preiskovati mora zakaj to, zakaj ono, čemu tako in ne drugače.

Samo s pomočjo čim višje teoretične izobrazbe in čim popolnejšega praktičnega znanja moremo priti do kulturnega napredka in gmotnega blagostanja, do enakopravnosti in spoštovanja človeškega ter stanovskega dostojanstva.

Naše zadržiništvo.

Po kratkem očitranju splošnih smernic prehajam na predmet sam. Kar se posebej zadržiništva tiče, velja za mladino v splošnem isto, kar sem rekel preje. Kaj velja posebej, bomo najlažje spoznali, če si na kratko predočimo, kaj je zadržiništvo in v kakem stanju se nahaja danes pri nas.

Zadržična misel je toliko stara, kakor človeštvo. Moderno ali sodobno zadržiništvo pa se je pojavilo sredi pretečenega stoletja kot protiutež izkoriščevalskemu kapitalizmu.

Zadržiništvo se bori za poštena poslovna načela. Pobijati mora oderuštvo in izkoriščanja v vseh oblikah. To stori najlažje na ta način, da organizira konsumente in producente, da stopijo v direktni medsebojni stik in izključi tako izkoriščevalske posredovalce.

Zadruga nudi članom enake ugodnosti kakor veleobrat, ker zbira šibke gospodarske sile in jih usposablja, da morejo izkoristiti vse pridobitve tehnike in provesti skrajno racionalizacijo.

Zadruga so pa tudi velikega etičnega pomena, saj je socialna pravičnost njih vodilna ideja. One vzgajajo ljudi k skupnosti in slogi, razvijajo v njih medsebojno zaupanje in ljubezen, poštenost in delavnost, varčnost in pravicoljubnost. Pogoj za uspešno delovanje zadrug so ravno te lastnosti zadržičnikov. Zadruga so osnovane na temelju samouprave in lastne odgovornosti, kar vzbuja pri članih gospodarsko iniciativnost in čut odgovornosti, lastnosti, ki sta v ljudstvu vse premalo razviti. Končno vzbuja zadržično delo v ljudeh smisel za naprednejše in modernejše gospodarstvo ter za upravljanje javnih zadev.

Da ustrezajo navedenim zahtevam, so osnovane zadruga na sledečih načelih:

1. Zadruga je združenje dela, ki se vrši na podlagi vzajemne samopomoči. Človek je vse, kapital le sredstvo za doseg cilja, t. j. za pospeševanje in povzdigo gospodarskega blagostanja zadržičnikov.

2. Članstvo je prostovoljno, število članov neomejeno, pravice in dolžnosti članov pa enake. Samo v tem je jamstvo, da zadruga ne postane dobičkarstvo podjetje v službi nekaterih ljudi. Vsakdo ima pravico biti član zadruga in se posluževati vseh njenih ugodnosti.

3. Kakor smo že ugotovili je zadruga gospodarska organizacija, zato se sme baviti predvsem z gospodarstvom. Z dobrodelnostjo in vzgojo, oziroma poukom pa le toliko, kolikor je to v zvezi z gospodarstvom, odnosno je to za gospodarstvo potrebno.

Predpise o ustanavljanju in upravljanju zadrug vsebuje zakon o gospodarskih in pridobitnih zadrugah in pravila.

Država pospešuje zadržiništvo in tako indirektno pobija profitarstvo s tem, da je oprostila zadruga davkov in nekaterih taks in da daje produktivnim zadrugam tudi podpore za nabavo investicij.

Vrste zadrug.

Pri nas imamo najrazličnejše vrste zadrug. Glavne so:

Kreditne ali denarne zadruga, ki sprejemajo hranilne vloge in tako pospešujejo varčevanje ter dajejo članom posojila po najnižji obrestni meri. Pri nas plačujejo za vloge 5 do 6%, za posojila pa računajo 7 do 8%. Nekatere računajo tudi več, to zaradi neugodnih okolščin ali vsled malomarnosti članov. V Sloveniji je 465 kreditnih zadrug z 1300 milijoni vlog, dočim imajo regulativne (mestne) hranilnice le 750 milj., banke pa direktnih le par sto milijonov. Banke računajo za posojila do 18 odstotkov. Denarja je torej največ v zadrugah, kar je pravi blagoslov za Slovence, posebno za slovenskega kmeta.

Nabavne in prodajne ter konsumne za-

druga nabavljajo članom potrebščine in vnovčujejo izdelke in pridelke po naugodnejših cenah, izključujoč prekupce. Teh zadrug je okrog 100. Te zadruga delajo pod neugodnimi pogoji, ker nimajo dovolj lastnega kapitala, trgovsko izobraženih vodstev ter discipliniranih članov. Zato se niso tako dobro obnesle kot kreditne.

Mlekarske zadruga vnovčujejo mleko in ga predelujejo v sir in maslo. Imamo jih 56, ki vnovčijo okrog 5 milijonov litrov mleka. Kjer so zadruga dobro vodene, dobe kmetje 2 do 2-50 Din za liter mleka, kjer jih ni, pa precej manj.

Zivinorejske in pašne zadruga skrbje za selekcijo in deloma tudi za vnovčenje živine. Uspehi so nezadostni, ker kmet še ni dovolj vzgojen za umno zivino.

Strojne zadruga vrše delo cenejše in hitreje. Po podatkih nekaterih zadrug opravi stroji na električni pogon gotova dela dva do trikrat ceneje kakor človek.

Elektrarniške zadruga dobavljajo cenejše in boljše sile za razsvetljavo in pogon obratov. Te se zadnje čase živahno ustanavljajo.

Vseh zadrug je v Sloveniji 950 z 200.000 člani in 6 milijardami dinarjev prometa na leto. Imajo velikansko zaslugo na gospodarskem razvoju in ohranitvi šibkejših slojev. To je posebno važno za nas Slovence, ki smo majhen in reven narod brez izgleda na lastno državnost in gospodarski precvit po ameriškem vzorcu.

Zadruga so združene v zvezah, ki zadruga ustanavljajo, jim vpeljavajo knjigovodstvo in drugo poslovanje, kontrolirajo njih delo, jih poučujejo ter posredujejo med njimi denarno izravnavo. Naša Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani, ki ima lastno hišo v Pražkovi ulici št. 11, ima sedaj 162 zadrug, katere imajo že nad 300 milijonov hranilnih vlog. Zveza dobro dela, saj je samo od leta 1922 porastla za 123 novih zadrug. Ona brezplačno nudi zadrugam pri ustanovitvi pravila in druge tiskovine ter jim dá istotako brezplačno na razpolago strokovnjaka, da jim vpelje poslovanje.

Naloge mladine v zadržištvu.

Dasi je slovensko zadržiništvo lepo razvito, vendar to še ni vse. To je šele dober začetek, ki ga je ustvarila generacija, ki sedaj odмира. Cilj bo dosežen šele, ko bo vse denarstvo, trgovina in industrija zadržično organizirano. Prihodnjo generacijo čaka še veliko delo, zato se mora temeljito pripraviti teoretično in praktično, kakor sem v uvodu očitano.

Naša kmetska mladina mora pridno čitati spise o zadržištvu, posecati zadržična predavanja in tečaje ter po možnosti tudi pet zimskih mesecev trajajočo zadržično šolo v Ljubljani. Zanimati se mora tudi za delo v zadrugah in pri delu pomagati, da si bo pridobila potrebno prakso. Končno mora iniciativno pomagati v zadržično življenje s propagando za pomnožitev članstva in poglobitev poslovanja pri obstoječih zadrugah, pa tudi za ustanavljanje novih zadrug, koder jih še ni.

Slovenska kmetska mladina, na delo v zadržištvu za dobrobit slovenskega kmetijstva!

Zborovanje zelene internacionale v Pragi.

Ze v zadnji številki našega lista smo obširneje poročali o zborovanju Mednarodnega agrarnega biroja v Pragi (skrajšano pišemo M. A. B.). Da to poročilo dovršimo, pričobujemo danes najprej otvoritveni govor dr. Viškovskega, ki se glasi:

Otvorjam zborovanje Mednarodnega agrarnega biroja in pozdravljam najprisrčneje gospode delegate, ki se ga udeležujejo kot

zastopniki svojih organizacij. Pozdravljam jih kar najprisrčneje v imenu češkoslovaškega kmetskega ljudstva, ki je ponosno, da se v njegovi domovini vrši prvo redno zborovanje MAB-ja, ki si je postavil za cilj, tako krasen kakor velik: mednarodno zbliznanje vseh vej najstarejše in največje rodbine na svetu, rodbine kmetov. Pozdravljam vas dalje v imenu predsednika in duhovnega stvoritelja MAB-ja,

predsednika stranke Antona Švehla, katerega na tem zborovanju zastopam. Prepričan sem, da bi ga vi vsi radi navdušeno pozdravili in da mu želite izraziti svojo hvaležnost za njegovo življensko delo, posvečeno agrarizmu in posebno še misli mednarodne kmetijske vzajemnosti. Pri tej priliki spominjam se najprej g. predsednika republike, katerega bodo gg. delegati imeli čast osebno pozdraviti. Gotovo soglašate vsi z menoj, da odpošljemo njemu, kakor našemu predsedniku Švehlu in njegovemu prvemu zastopniku v MAB-ju, ministru dr. Milanu Hodži brzojavni pozdrav.

Nato je govornik naštel stranke, ki so do tedaj pristopile k MAB-ju, kar smo povedali že v zadnji številki našega lista, ter nadaljeval:

Občnega zbora Mednarodnega agrarnega biroja so se udeležile vse včlanjene stranke bodisi z delegati bodisi vsaj s poslovnimi poročili razen bolgarske kmetijske, jugoslovanskih kmetijskih strank in poljske kmetijske stranke »Piast«, katerim so izredne okolnosti zabranile udeležbo na našem zborovanju.

Odkritosrečno obžalujemo njihovo nenavzočnost. Dovolite mi, da jim izrazim naše iskrene simpatije in upanje, da jim bo čimprej zopet mogoče z nami sodelovati.

Z današnjim zborovanjem napravimo zopet odločujoč korak naprej k zgraditvi mednarodne kmetijske organizacije, kakor si jo zamišlja Mednarodni agrarni biro.

Vsi smo si svesti najožjih vezi, ki spajajo vsak narod k njegovi zemlji. Kakor zemlja, tako so tudi kmetje nerazločljivo združeni s svojo državo in tvorijo njen najvarnejši temelj. Skrb za dobro kmetstva je zato ena najvažnejših narodnih nalog in mora tudi biti rešena v okvirju vsake države posebej. Nikdo ne namerava posegati v to razmerje med kmetstvom in narodom, kajti baš v zdravem razmerju obeh vidimo njihov skupen uspeh. Zato bomo vedno najvišje spoštovali narodno kmetijsko stranko in njeno poslanstvo v življenju in ciljih naroda.

Ni dyoma, da se bližamo štadiju, da smo se celo čisto že v njem znašli, ko zahtevajo kmetijski problemi neobhodno mednarodni sporazum. Vojna in poveljne razmere so to potrebo in zavest o njej občutno pojačale. Pokazale so tudi onim, ki so se dosedaj trdovratno upirali temu spoznanju, dosedaj nesluteni pomen kmetijstva ne samo kot hranitelja naroda v vojni, temveč kot glavno oporo v delu mira in izhodišče obnove gospodarskega življenja, ki je bilo z vojno uničeno. Oni, ki je dal kruh narodu, vračajočemu se v mirno življenje, je bil prvi pobornik ne samo novega gospodarskega življenja, temveč tudi darovalec socialnega miru in notranjega reda. Ta zavest, vznikla vsled vojne in poveljnih razmer v narodu in tudi v nas, dvignila je ne samo našo samozavest, temveč tudi zavest o našem poslanstvu narodnem in svetovnem.

Mi smo glasniki ustvarjajočega dela, branitelji zemlje in družinskega ter narodnega imetja, smo opora miru in reda, smo nositelji in čuvarji etičnih vrednot v narodu, toda v prvi vrsti zvesta opora države, zakonitosti ter dobri izvrševalci zakonov. To vse prinašamo mi kot zdrave in ozdravljajoče elemente v življenje naroda in naša želja je, da bi našli v narodu in v vzajemnem stiku med narodi možnost uveljavljanja teh svojih življenskih principov (načel), v katerih vidimo ne samo garancijo svojega uspevanja, temveč tudi dobro naroda, garancijo notranjega miru in reda, toda tudi garancijo dobrih stikov med narodi.

Kot nositelji ideje miru imamo interes ne samo na tem, da bi se ti principi sprejeli in uveljavili doma, temveč da bi dosegli uveljavljenje tudi v drugih narodih in tako pri-

Tedenski koledar.

- 9. junija, nedelja: Primož in Fort.
- 10. junija, ponedeljek: Marjeta.
- 11. junija, torek: Barnaba.
- 12. junija, sredo: Janez F.
- 13. junija, četrtek: Anton Pad.
- 14. junija, petek: Bazilij.
- 15. junija, sobota: Vid.

Sejmi.

- 9. junija: Tirna, Žužemberk, Sv. Primož, Breg pri Ptuj, Pilštanj.
- 10. junija: Lož.
- 11. junija: Ljutomer, Kamnik.
- 13. junija: Stari trg pri Poljanah, Polhov Gradec, Borovnik, Zdenska vas, Hotomože, Trebnje, Kozje, Ziri, Brežice, Sv. Duh, Loče, Rogatec, Žigarski vrh, Zalec.
- 15. junija: Hotedersica.
- 15. junija: Kočevje, Dob. Št. Vid pri Stični, Jagnenca, Semič, Sv. Barbara, Kostrivnica, Mozirje, Planina na Staj, Sv. Rozalija, Sv. Vid pri Ptuj, Oplotnica.

Valute.

Dati moramo za:

	Din
1 nem. marko	13.56
1 švic. frank	10.94
1 avstr. šiling	8.—
1 angl. funt	276.20
1 amer. dolar	56.80
1 franc. frank	2.22
1 čsl. krono	1.68
1 ital. liro	2.98

„Moje stanovanje se kar blešči od snage,“

pravi mlada gospa Mica. „RADION mi olajšuje delo, ker pere ne samo perilo, ampak tudi stopnice, vrata in tla. Vse to čisti RADION brez truda in hitro.“

Varuje perilo!

spevali k uresničenju svetovnega mirovnega poslanstva, k miru, ki je najvišji cilj in največja vrednota narodnega in mednarodnega agrarizma. Zato se združujemo, zato se sestajamo in sporazumevamo, da bi ga z združenimi močmi uveljavili v življenju narodov in v mednarodnem življenju.

Ne bomo namreč kot kmetje sami močni, ako bodo kmetje drugod šibki in teptani, ne zadostuje nam naše ujedinjenje, dokler bodo kmetjski življi drugod razpršeni ali neorganizirani. Zato je naša naloga, organizirati kmetijsko ljudstvo od naroda k narodu in ujedinevati ga v skupnih ciljih.

Dolgo smo se poznali bolj iz vzajemne, često uničujoče konkurence, kakor pa iz vzajemnega dela in podpore, iz vzajemne konkurence zato, ker nas vanjo žene težka narodna in mednarodna situacija kmetijstva.

Povsod na svetu se borimo tudi z naziranjem, da je poslanstvo kmetijstva preživljati druge za najnižjo ceno, a ne živeti tudi primerno z ostalimi sloji naroda, to je imeti z njimi primerni delež na narodnem dohodku

in njegovem kulturnem bogastvu. Borimo se proti temu naziranju, ki tudi v moderni državi ponižuje kmetstvo v razred, ki drugim hlapčuje; borimo se proti naziranju, ki ne ceni kmetovo delovanje po njegovem resničnem delu in ki s tem na škodo narodnih celot, zmanjšuje obenem z nivojem življenske mere tudi kulturni in socialni nivo in tudi zdravje in moči najštevilnejšega stanu naroda.

Je to bol in problem, lasten kmetom vseh narodov in njegova rešitev mora biti njihova skupna skrb.

Hvala Bogu, da nas je mnogo, da imamo moč, toda manjkala nam je in manjka nam dosedaj enotnost in organizacija v narodih samih in v mednarodnih akcijah. Graditi moramo od začetka in organizirati se v okvirju narodov, da bomo močni tudi mednarodno.

Nismo sovražniki nikogar, pripravljeni smo živeti v miru in sodelovati z vsemi in za vse, ki imajo umevanje za naše upravičene zahteve. Nočemo več kakor drugi, nočemo nadvlade nad drugimi, toda nočemo tudi

manj kot drugi in ne prenesemo nadvlade drugih. Stojimo na zemlji svojega narodnega kmetstva, kateremu hočemo v prvi vrsti služiti s svojim ujedinjenjem in delom mednarodne kmetijske organizacije. Potrebujemo vse kmetijske moči za svojo borbo, iščemo zato svoje prijatelje in jim nudimo svoje prijateljstvo in lojalnost.

V tem duhu otvarjam zborovanje občnega zbora in želim vam vsem, da bi naše skupno delo pripomoglo k novi orientaciji in da bi postalo izhodišče k boljši usodi velike kmetijske rodbine, h kateri se s ponosom prištevamo, v katere imenu pozdravljamo vse one, ki z nami čutijo in imajo voljo z nami sodelovati za velike cilje, ki smo si jih postavili.

Po poročilih, ki so jih podali delegati vseh v MAB-ju včlanjenih kmetijskih strank

in v katerih so podali sliko raznih vprašanj, ki se tičejo kmeta v posameznih državah, so delegati razmotrivali celokupen položaj kmetijskega ljudstva vseh narodov. Rezultat tega razmotrivanja je bil na kratko označen v izdani resoluciji, ki smo jo zadnjič priobčili.

Dosedanje delovanje MAB-ja, kakor tudi posameznih njegovih članov nam nudi popolno poročilo, da se bodo na zborovanju sklenjeni koraki v obrambo in doseg kmetijskih pravic v resnici tudi izvršili in da bo končno vendar enkrat tudi kmet postal enakopraven član človeške družbe, kar po svojem delu zasluži. Ne smemo pa misliti, da se bo to doseglo brez truda, brez borbe. Treba bo požrtvovalnega dela vseh kmetov celega sveta! To si ohranimo v spominu in se po tem tudi ravnajmo!

Volitve na Angleškem.

Dne 30. maja so imeli na Angleškem volitve v državni zbor. Za izid teh volitev se niso zanimali samo Angleži, ampak ves svet, kajti Anglija je še dandanes največja državna organizacija sveta in angleško bogastvo je še vedno zelo odločilen činitelj v veliki mednarodni politiki.

Za državno moč na Angleškem so se to pot potegovali tri stranke: konservativci, liberalci in Delavska stranka. Konservativci so zastopniki »desničarjev«, ki nič ne marajo slišati o kakšnih izpremembah sedanjega socialnega reda. Njihova glavna opora so veleposestniški lordi in tisti del industrije, ki vidi vso svojo srečo le v kolikor mogoče nizkih delavskih plačah. Za kakšne »novotarije« konservativci ne marajo, ampak jih z vso odločnostjo odklanjajo. V mednarodni politiki zastopajo ravno tako starinsko smer. Druga »meščanska« (gospodarska) stranka so liberalci. Angleški liberalci so pa čisto nekaj drugega kakor so naši stari kranjski tiči istega imena. Angleški liberalci so mnogo prepametni, da bi se brigali za kakšno »farško gonjo«, ampak so liberalci ali svobodnjaki v gospodarskem oziru. Oni nočejo visokih zaščitnih carin, kakor konservativni fabrikanti, ampak hočejo svobodno trgovino in zato se zbirajo v njihovih vrstah predvsem bogati trgovci. Tudi napram delavstvu so človekoljubnejši, ker dobro vedo, da je samo dobro plačan delavec tudi dober kupec. Ravno tako so za razdelitev lordskih veleposestev.

Najvažnejša pa je dandanes na Angleškem Delavska stranka. Ta stranka je še zelo mlada, je pa zlasti po vojni silno napredovala. Ime »Delavska stranka« pa ne sme nikogar zavesti v zmoto, da so v tej stranki organizirani le delavci. To ne drži. V Delavski stranki se zbira dandanes v Angliji skoro vse, kar živi od svojega dela, kmetje in duševni delavci in ravno tako kakor fabriški delavci in rudarji. To je stranka vseh, ki delajo, in vseh tistih, ki delo cenijo, ne pa samo kapital in lenobo. Zato je v tej stranki organiziranih tudi lepo število »plemenitih« ljudi, ki imajo kljub svoji »modri krvi« še nekaj pameti v glavi!

Izid zadnjih volitev je pokazal, da se bje na Angleškem dandanes velika borba med starim in novim svetom, t. j. med konservativci in med delovnimi ljudmi. Zmagala je Delavska stranka, ki je dobila 289 mandator, nad konservativci, ki so dobili 253 mandator. Liberalna stranka je prišla med dva mlinska kamna in je dobila le 52 mandator. Zmaga Delavske stranke pa ni popolna, ker je dobila le relativno večino. Angleški parlament šteje 615 poslancev in zato manjka Delavski stranki še nekaj mandator do absolutne večine. Toda že dejstvo, da je postala Delavska stranka vsaj relativno najmočnejša angleška stranka, je za razvoj velike med-

narodne politike velikanskega pomena in zato je važno to dejstvo tudi za nas, ker tudi mi živimo v valovju mednarodne politike.

Danes še ne vemo, kdo bo sestavil prihodnjo angleško vlado, ali vodja Delavske stranke Ramsay Macdonald (reci: Remzi Makdonald) ali pa bodo vodili vlado še nadalje starokopitni konservativci pod vodstvom Baldwina. Toda tudi če ostanejo začasno na vladi še konservativci, bodo morali z ozirom na sodbo angleških volilcev biti mnogo bolj umerjeni.

Najvažnejša posledica zmage Delavske stranke bo ta, da bodo izgubili »desničarji« po celi Evropi svojo najmočnejšo zaslombo. Angleški desničarji so bili strupeni sovražniki Rusije in še bolj strupeni sovražniki vsakega socialnega in političnega napredka in kjerkoli se je pojavil v Evropi kakšen desničarski ali fašistični pokret, so ga ti ljudje z vso svojo moralno in denarno silo podpirali. Češ da je treba »zatreti boljševizem«, tudi tam, kjer ga sploh niti bilo ni. Te moralne in in denarne podpore utegne biti sedaj počasi konec. Ne smemo pa misliti, da bodo na ta račun živeli sedaj revolucionarji boljševiškega tipa. Delavska vlada tudi teh ne bo podpirala, pač pa bo pridobila na veljavi poštna demokracija.

Ta okolnost je za politični in socialni razvoj Evrope silno važna. V velikanskem boju, ki se bje med delom in kapitalom dandanes po vsem svetu, se giblje nihalo včasih na desno, potem zopet udari na levo in zopet na desno. Dokler so bili na Angleškem na vladi konservativci, se je pomikalo politično nihalo vedno bolj na desno. Kapitalistični pritisk nenasitnih industrijalcev in izdelovalcev topov pa je izzival vedno hujši odpor na nasprotni strani, ki je prišel do vidnega izraza pri zadnjih volitvah na Angleškem. Ta zmaga je dokaz, da tudi kapitalistično-desničarska drevesa ne bodo zrastle do nebes.

Važna pa je zmaga angleške Delavske stranke tudi zaradi ohranitve miru. Mi vemo, da tvorijo jedro vseh »desničarjev« po vsem svetu takozvani »težki« industrijalci, kamor spadajo pred vsem izdelovalci orožja. Ti ljudje vlečejo iz državnih blagajn vsako leto silne milijone in s tem denarjem seveda lahko podpirajo in vzdržujejo tisto časopisje, ki pod vsemi mogočimi pretežami vedno hujska na vojsko in ki proglašajo vsakogar za protidržavni element, kdor dela za ohranitev miru. Sedaj se utegnejo razmere tudi v tem oziru izpremeniti. Če se bo mogočna Anglija z Delavsko stranko na čelu izrekla za mir in za razorožitev, bodo morali utihniti tudi razni »kralji topov«, kar bo vsemu svetu le v korist. Zato se tudi mi iskreno veselimo zmage onih, ki delajo.

Razprava proti Puniši Račiću.

Razprava proti Puniši Račiću, ki je obtožen uboja Stjepana Radića in tovarišev, se je pretekli teden nadaljevala. Po prečitaniu obtožnice, iz katere smo objavili kratek izveček že v prejšnji številki našega lista, so prišli na vrsto zagovorniki.

Prvi zagovornik obtoženega Puniše Račića je bil dr. Vinko Zorc.

»Dr. Vinko Zorc, rodom Slovence, je izvajal v svojem obrambnem govoru sledeče:

»Slavno sodišče! Celo življenje obtoženega Puniše Račića se je razvijalo v dveh smereh: svoboda in čast naroda. To sta dve struni, ki sta se oglasili na najmanjši gib. Ljudje, ki ga niso poznali, so ga že zdavnaj obsodili. Tako se je na svetu že dostikrat zgodilo, da so ljudje tega ali onega že obsodili, še predno je odprl usta v svojo obrambo. Moram ugotoviti, da se je tem ljudem pridružil tudi državni pravdnik. Mi pa moramo kreniti na pot, ki vodi do svetlobe in pravice. S polnim zaupanjem do sodišča, ki mi daje jamstvo, da mora zmagati pravica, se hočem potruditi, da pomorem pravici do zmage.

Jaz verujem v Puniševo čast in spoštujem njegovo čut za čast; s tem pozivam tudi vse druge, da tudi oni spoštujejo ta njegov čut, čeprav sedi danes na zatožni klopi.

Mi vsi imamo enega neusmiljenega, ali pravičnega sodnika in to je naša vest. Če nam ta najvišji sodnik opravičuje naše delo, potem ni sramotno zaradi takega čina sedeti na zatožni klopi. Zaradi takega čina sedi Puniša na zatožni klopi mirno in nič ga vest ne peče. Ali si je mogoče misliti še večje zadoščenje?

Če pregledujemo zgodovino skrbškega dela našega naroda, vidimo na vsakem listu, da je vedno branil svojo čast in svojo svobodo.

Pleme Vasojevičev, iz katerega izhaja rodbina Račićeva, je bilo eno od onih plemen srbskega dela našega naroda, katerim je živelo vedno pred očmi geslo: Sve za krst častni i slobodu zlatnu. To geslo so oni vsesavali že z materinim mlekom in vsa njihova vzgoja se je gibala v tem pravcu. Punišini predniki so bili vzor junakov. Račićovo selo ni nikdar poznalo turške oblasti in ni nikdar plačevalo turškega davka.

Tako je bil vzgojen Puniša Račić. Ze njegova mladost je bila nemirna. V vseh usodnih časih je bil vedno med prvimi, da žrtvuje svoje življenje za domovino. Ze v bojih s Turki je nepobitno dokazal, da bje v njem junaško srce. Prvo puško na sovražnika v pretekli vojni je sprožil on. S tem hočem povedati, da ima mož, za katerega zahtevam pravico, velike zasluge.

Vsled življenjskih udarcev so njegovi živci morali popustiti. V takem stanju je on prišel v Narodno skupščino z namenom, da mirno dela v korist svojega kraja in za korist celokupnosti. On je svojo nalogo vzel za jako resno in mi smo videli, da je bil v skupščini vedno miren, tako da predsednik nikdar ni imel povoda ga grajati.

Nato opisuje dr. Zorc razmere v bivši Narodni skupščini, v kateri je bila čast posameznikov vedno v nevarnosti.

»Izgubiti čast« je nadaljeval dr. Zorc, »je jako lahko, ali težko jo je zopet pridobiti. Kako je moralo biti srce patriotu v trenutku, ko je videl vse opljuvano in oskrunjeno, kar mu je bilo svetega na tem svetu! Čutilo se je, da je ozračje takšno, da mora prej ali pozneje priti do izbruha.

Ako presojava čim Puniše Račića s tega stališča, potem izgleda drugače kakor pa s stališča kazenskega zakonika. Jaz globoko spoštujem žrtev Puniše Račića, toda raje želim živega Punišo, kakor pa da navajam resnice, s katerimi bi žalil mrtve.

Ze dne 19. junija popoldne so se bile razmere silno poostrile, a dopoldne dne 20. junija je nastala cela zmešnjava. Zalitve, ki so padle že prej, so obtoženca razburile do skrajnosti. Ko ga je dr. Pernar zmerjal z lo-povom in pljačkašem, je njegova volja toliko omagala, da se ni mogel več brzdati. Nad njim je zagospodovala strast, tisto divje čudo, ki spi v vsakem izmed nas, dokler ne nastopijo trenutki, v kakršnih se je nenadoma znašel Puniša Račić.

Predsednik skupščine je zapustil svoje mesto baš v trenutku, ko ga je Puniša prosil, naj mu preskrbi zadoščenje za užaljeno čast. Njegova strast se je še bolj razplamtela, ker je dr. Pernar gledal Punišo v oči in se mu smejal. Ko niti tretja prošnja ni nič zalegla, se je jez porušil. Kakšno ponižanje je bila ta prošnja za Punišino značaj! Če bi se on s tako žalitvijo nad seboj vrnil domov, bi ga bili vsi prezirali, ker bi bil vanj užgan žig sramote. Prosim Vas, kaj bi pa napravil vsak izmed nas, če bi bil v podobnem položaju. V takih slučajih je človek žrtev svoje strasti in nobena pamet nič ne pomaga. Na posledice nihče ne misli.

Zato pa je nemogoče misliti, da bi bil Puniša izvršil svoj čin preišljeno.

Kje pa je iskati glavni vzrok nesreče? Zadnji povod za celo dramo je treba iskati v tem, da se dr. Pernar kljub pozivu ni hotel opravičiti, ampak se je Puniši celo smejal. Že najmanjša besedica od strani dr. Pernarja pa bi bila mogla nesrečo preprečiti. Tako pa je bil junak na milost in nemilost prepuščen svoji strasti, ki je sprožila revolver. Oba strela nista bila sprožena s treznim preudarkom.

Tedaj je nastala panika in ena skupina je hitela proti Puniši. Ko je Puniša to skupino zagledal pred seboj, je mislil, da ga napadajo in tako je prišel do mnenja, da se mora braniti tudi proti njim. On je bil prepričan, da imajo opozicijski poslanci tudi revolverje in da jih mora zato prehiteti. Tudi če bi bil miren, bi se bil moral braniti, ker ni mogel več pobegniti.

Prvi je naletel Pavle Radić. Nekatere priče pravijo, da je Puniša takrat zaklical: »Ha, ravno Tebe iščem!« Teh besed pa on ni mogel reči. To je plod fantazije in plod tedanjega razpoloženja. Ko je padel Pavle Radić, je Puniša videl, kako se mu bliža dr. Basariček. Vsak premislek je takrat vtihnil in v samoobrambi je zadel tudi tega iz neposredne bližine. Nato je pogledal, če mu grozi še kaka nevarnost in opazil je poslanca Grandžo, ki je segel v žep. Misleč, da sega po revolver, je ustrelil tudi na njega. Njegova cev se je instinktivno obrnila na Grandžo, ki ga je pogodil šele z drugim strelom. Ta strel je zadel tudi Stjepana Radića.

Vsi, ki so naskočili proti Puniši, so bili zadeti iz neposredne bližine, izvzemši Stjepana Radića. Račić takrat ni mogel razločiti, na koga strelja in on bi bil streljal tudi na svojega očeta, če bi se mu bil takrat približal. Zakaj bi bil Puniša sicer streljal?

Nikakor pa se ne da niti misliti na to, da bi bil čin Puniše Račića kaj političnega. Zgodil se je čin sicer na političnih tleh, a zgodil bi se bil lahko tudi kje drugod. Če bi bil hotel Puniša pobiti svoje politične nasprotnike, tega gotovo ne bi bil storil v skupščini, ampak kje drugod.

Iz vsega pa je razvidno, da se je Puniša nahajal takrat v stanju neodgovornosti in izključeno je, da bi bil delal hote in nepremišljeno. Svobodne volje takrat ni imel.

Kar pa se tiče dr. Basarička, Pavla Radića in Grandže, je napravil vse v položaju silobrana. Za to pa ne more biti kaznovan.

Hrvaški listi zaključujejo z opazko:

»To je, u glavnome, govorio kao branitelj izvršioca strahovitega krvoprolića od 20. lipnja dr. Vinko Zorc, odvetnik iz Slovenije.«

Priprave za izvedbo agrarne reforme.

Glede pomoči agrarnim interesentom z inventarjem, ki preostane s postopno likvidacijo veleposestev, je predvideno s posebno uredbo o državnem nadzorstvu in državni upravi na veleposestvih. S to uredbo je predvideno, da se bo s postopno likvidacijo veleposestev prevzel oni del inventarja, kateri ostane radi izvedbe agrarne reforme odveč in sicer proti odškodnini, ki jo bo precenila posebna komisija. Tak inventar se mora v prvi vrsti uporabiti za svrhe agrarne reforme in kolonizacije, a kar bi še preostalo, za obnovo zemlje in splošne kmetijske svrhe. Predpisi te naredbe, katera je bila kasneje tudi uzakonjena, so se izvajali pred vsem v Vojvodini. V Sloveniji se je le malo veleposestev popolnoma likvidiralo, ker obstoje večinoma iz gozdnih kultur in obratov ter ista niso bila skoro nič prizadeta v praksi od agrarne reforme.

S posebnim zakonom iz leta 1922 je določeno, kako se imajo osnovati agrarne zajednice kot zadrugę, to je gospodarska društva agrarnih interesentov. Te agrarne zajednice dobivajo brezobrestna posojila iz državnih sredstev. Vsled pomanjkanja teh sredstev so dobile zajednice le pičla posojila ali pa sploh nič. Vsega skupaj je bilo podeljeno samo 28 milijonov dinarjev ter stavbnega materijala za zgraditev 4000 hiš v vrednosti 12.500.000 Din. Slovenske agrarne zajednice pri tem niso prišle v poštev. Tudi sicer je ta vsota mnogo premajhna, da bi mogla kriti vse potrebe novó ustvarjajočih malih kmetij na razdeljenem veleposestvu.

Sestanek agrarnih interesentov za občino Prečno in Šmihel pri Novem mestu se je vršil v petek 31. maja v Kandiji. Na sestanku se je razpravljalo o odloku okrožnega agrarnega urada glede utrditve objektov (zemljišč) na veleposestvu Pavla, Josipa in Josipine Langer. Od Zveze slovenskih agrarnih interesentov je bil navzoč tudi geometer Milan Mravlje, ki je pojasnjeval razne določbe v odloku in vprašanja interesentov. Sestavila se je proti odloku pritožba na Agrarno direkcijo.

V Črnem potoku se je vršil ožji sestanek agrarnih interesentov v nedeljo dne 2. junija, katerega se je udeležil od Zveze geometer Milan Mravlje. Sklenilo se je sklicati sestanek agrarnih interesentov za cel litijski okraj za 16. junij.

Civilni geometer JOSIP SIRK je otvoril
- zemljemersko pisarno v Ljubljani -
Tavčarjeva ulica št. 4

DOPISI.

Iz Blok. Dne 24. t. m. se je vršil v Novivasi na Blokah redni letni živinjski semenj, na katerega je bilo priganih 320 glav živine in to skoro izključno sami voli. Kupčija je bila izredno živahna, kajti bilo je kakih 15 kupcev, ki so kupili čez 150 glav živine. Ta dan se je vršilo tudi redno letno licencovanje živine, vendar pa je število bikov za tako veliko občino kot so Bloke premajhno in bi bilo želeli, da bi si posestniki nabavili vsaj še enega ali dva bika. Tudi polje kaže sedaj prav ugodno, le dežja pogrešamo, kajti rose, ki padejo, ne zadostujejo za razvoj rastlin, posebno trave, ki kaže slab pridelek, kar bi bilo za naše živinorejske razmere hud udarec. Upajmo, da nam dež prinese svoj blagoslov. Kmetiska hranilnica in posojilnica je kupila v Novivasi sedaj eno staro hišo z vrtom, kjer namerava v doglednem času postaviti svoj zadružni dom.

NOVICE.

Imenovanje šefov katastrskih uprav. Te dni so bili imenovani za šefe katastrskih uprav: v Kranju g. H. Hrovatin in v Celju g. Rudolf Didek.

Proslava 10-letnice ljubljanske univerze. V dneh od 9. do 16. junija se bo vršila proslava desetletnice obstoja ljubljanske univerze. Dne 9. junija bo otvoritev razstave na tehnikih vseh kulturnih in strokovnih društev ljubljanskih akademikov, nato pa bo vsak dan izpolnjen s posebno akademsko prireditvijo do 16. junija. Od 16. do 23. junija bo ljubljanski radio prinašal pa eno univerzitetno predavanje.

Dobiček državne razredne loterije. Finančni in kmetijski minister sta podpisala odlok o razdelitvi čistega dobička razredne loterije 16. kola iz l. 1928, ki je znašal 2.9 milijona dinarjev. Od tega gre 50 odstotkov Direkciji za poljedelski kredit, 25 v rezervni fond razredne loterije, 3 pa v invalidski fond. Ostaneček Din 650.971 se razdeli takole: 40 odstotkov za podpiranje poljedelstva in živinoreje, 28 odstotkov za podporę zemljoradniškim zvezam in zadrugam, 6 odstotkov za posojila kmetovalcem in njihovim zadrugam, 4 odstotke za posojila obrtnikom in njihovim organizacijam.

Proslava desetletnice osvobojenja Meziške doline se vrši v nedeljo dne 9. junija v Guštanju s celodnevним sporedom. Proslavo priredi poseben odbor vseh narodnokulturnih društev v Guštanju. Dopoldne bo poklonitev padlim vojakom za osvobojenje na Guštanjskem pokopališču in nato pohod k Malgajevemu spomeniku. Popoldne bo koncert vojaške godbe in pevskih zborov. Ob 4. uri veliko tombola. Polovična vožnja na vseh progah v Sloveniji dovoljena.

Seton Watson v Sloveniji. Pretekli teden je prispel v Slovenijo veliki prijatelj našega naroda, ugledni angleški javni delavec Seton Watson. Ogleдал si je Ljubljano in Bled, narkar je odpotoval v Dalmacijo. Seton Watson je bil še za časa Avstrije največji zagovornik pravic vseh slovanskih narodov in zahteval njihovo popolno enakopravnost z Nemci in Madžari. Med vojno se je postavil na stališče Jugoslovanskega odbora in češkoslovaške narodne vlade v Parizu ter z vsemi silami podpiral v angleški javnosti naše prizadevanje za popolno osvoboditev izpod avstrijsko-madžarskega jarma.

Češkoslovaško pevsko društvo »Hlahol« je na koncertnem potovanju po Jugoslaviji prispelo pretekli teden v Slovenijo. Dne 1. junija so priredili v Ljubljani koncert, ki je zelo lepo uspel. »Hlahol Vinohradsky« je najstarejše in najslavnejše češko pevsko društvo.

Toča v Beli Krajini. Na Telovo popoldne je pričela kar na suho padati toča od Rodovic proti Vidošičim, Repici in Pleščem vrhu. V vinogradih je napravila ogromne škode, ker je posekala krhke mladike, ki so bile še v mnogih krajih neprivezane. Kar ni vzela huda zima, to je pobrala sedaj toča. Ubogi vinogradniki so strahovito prizadeti. Med nevihto je udarila tudi strela v hišo Obrmana iz Metlike na Pleščem vrhu. Isti dan je potokla toča tudi v Vel. Gabru pri Stični na Dolenskem. Škoda je velika na rži, ki je bila ravno v cvetju, in na sadnem drevju.

Od straže ustreljen. Delavec Josip Zajc iz Zagreba se je vračal proti mestu mimo vojaškega skladišča. Vojaška straža, ki je stala pred skladiščem, je trikrat pozvala Zajca, naj se ustavi. Ker tega ni storil, je odala strel in delavec se je zgrudil mrtev na zemljo.

Med prijateljicami: Svetujem Vam, draga gospa, da vzamete za pranje perila Schichtov »Radion«. — Poglejte današnji oglas!

Novi vagoni. Naša država bo dobila v kratkem 1000 novih vagonov na račun vojne odškodnine iz Nemčije.

Upniki Slavenske banke dobe izplačano na račun 15 odstotkov. Stečajni upravitelj je te dni stavil sodišču v Zagrebu tozadeven predlog.

Gasilno društvo v Dobropoljeh priredi v nedeljo, dne 9. junija t. l. veliko proslavo blagoslovitve društvenega »Praporja« ob pol 10. uri dopoldne z sv. mašo ob 10. uri Ker se bode vršilo popoldne zabijanje žeblicev in vrtua veselica, pri kateri bo sodelovala godba iz Viča, in ker je čisti dobiček namenjen v prid nabavi motorne brizgalne, se prijatelji gasilstva kakor domačini in okoličani na obilen poset te velike prireditve vlnudno vabijo.

Koncert »Cankarja« v Beogradu. »Cankar«, kulturno in prosvetno društvo slovenskih delavcev v Beogradu, je priredilo v soboto 1. junija t. l. koncert, ki je zelo lepo vspel. Zbor je vodil pevovodja g. Stanko Benedik.

Prva pomoč. Važno je, da si vsako more pomagati pri nezgodah v prvi sili, dokler ne pride zdravnik, ker z napačnim ravnanjem poškodbe lahko stavi življenje v nevarnost. Kako enostavna in važna je velikokrat ravno pomoč ob nezgodah, vidimo na Stalni higien-ski razstavi na Velesejmu v Ljubljani. Tam-kaj se lahko kupi pri vratarju razstave za 3 Din priročna knjižica o prvi pomoči, ki bo lahko še dobro služila lastniku ali bližnjemu.

Na letošnjem mednarodnem vzročnem velesejmu v Ljubljani od 30. maja do 9. junija t. l. razstavlja več kot 600 razstavljalcev najrazličnejše blago. Specijalne razstave so: Razstava pohištva, avtomobilska razstava, francoska, belgijska, italijanska, braziljska razstava, razstava poljedelskih strojev, higien-ska razstava. Vsakdo lahko združi svoj dopust z obiskom velesejma in si ogleda prirodne lepote Slovenije. Legitimacija daje pravico do popusta na železnicah in parobrodih in se dobi za 30 Din v vseh večjih denarnih zavodih, uradih »Putnika«, pri trgovskih zbornicah in društvih ali naravnost od Velesejma. Posetnikom so stanovanja preskrbljena v hotelih in privatno.

Razbito letalo. Te dni je preizkušal novo letalo nad mostarskim letališčem pilot Boljević. Ko se je hotel spustiti, je motor nenadoma odpovedal. Letalo je padlo na zemljo in se popolnoma razbilo. Pilot je ostal k sreči nepoškodovan.

Štok obsojen na 10 let. Pred zagrebškim sodiščem se je pretekali teden vršila razprava proti Alojziju Štoku radi obtožbe umora slovenskega branjevca v Zagrebu Alojzija Škrjanca. Štok je bil sicer krivde umora oproščen, obsojen pa je bil na 10 let težke ječe radi raznih tatvin.

Ponočni napad. Trije bratje Blažič iz Stare vasi pri Škocjanu so se vračali proti domu pozno zvečer. Med potjo se jim je pridružil še Josip Blatnik iz iste vasi. Ko so prišli do vasi Zalog, jih je nenadoma napadla skupina nepoznatih fantov. Vse tri brate so do nezvesti pretepli s koli in osuvali z noži. Še isto noč so vse tri brate odpeljali v Kandijsko bolnico. Orožništvo marljivo zasleduje divjaške napadalce.

Celo mesto pogorelo. Te dni je do tal pogorelo vzhodno poljsko mestoce Nižnijov. Porušenih je 200 poslopj. Požar je nastal vsled eksplozije granate v skladišču orožja.

Obsodba častnika. Pred vojnim sodiščem za oficirje v Beogradu je bil obsojen poručnik Knežević na 32 let in 8 mesecev ječe radi poneverbe 600.000 dinarjev. Ker zakon ne dopušča višje kazni kakor 20 let, mu je bila kazen odmerjena na to višino. Istočasno je bil obsojen na povračilo poneverjene vsote s 6% obresti.

Zrtve steklega psa. V Požegi je nevarno ogrizel stekel pes 10 ljudi, ki so mirno hodili po cesti. Policiji se je posrečilo psa ubiti, ogrizene ljudi so pa takoj odposlali v Pasterjev zavod v Zagrebu.

Aretirani blagajnik. V Beogradu je bil aretirani blagajnik timoške divizije, ker je poneveril 400.000 dinarjev in potem pobegnil. V Beogradu ga je spoznala neka ženska ter ga ovadila orožništvu.

Sofija, glavno mesto Bolgarije, šteje 240.000 prebivalcev.

Lakota v Ukrajini. Rumunski listi poročajo, da je v Ukrajini zavladastrašna lakota. Nad 50.000 otrok so spravili v notranjost Rusije. Vsled lakote so nastali po mnogih krajih nemiri, katere je pa rdeča armada z vso strogostjo zatrla.

Angleški kralj je ponovno zbolel na isti boleznii, od katere je ravnokar okreval. Njegov osebni zdravnik se je takoj vrnil z aeroplanom iz Pariza, kjer se je nahajal po svojih opravkih.

Lažni car Nikolaj II. Ruski kmet Nikita Cmurek je bil v obraz silno podoben zadnjemu ruskemur carju Nikolaju II. To svojo slinost je mužik znal dobro izkoristiti. Potoval je po raznih gubernijah in šepetal ljudem, da je on ubegli car. Kmetje so mu lahkoverno verjeli, zlasti še, ker je med njim vse obče razširjeno mnenje, da batjuška car ni bil ubit, ampak da živi in bogvedi kje se skriva pred bolševiki. Kmetje so lažnemu carju nosili vsakovrstne darove in mnogo zlata, iz katerega si je dal napraviti imenitno carsko krono. S krono na glavi je prihajal na kmetska zborovanja in ljudje so padali pred njim na kolena. Sovjetske oblasti so ga skrbno zasledovale, toda udani kmetje so ga še skrbnejše skrivali. V vasi Mihajlovskije Hutori so mu v hiši nekega kovača pripravili udobno in razkošno stanovanje. Kar tekmovali so, kdo bo carju prinesel več in boljše hrane. V hiši so skrili tudi mnogo orožja. Tako je živel car v družbi svoje mlade ljubice, katero je kmetom predstavil kot svojo hčer, veliko kneginjo Olgo, v največjem zadovoljstvu in sreči na račun velike lahkovernosti in neumnosti kmetov. Končno so ga pa sovjetske oblasti le zasledile. Z močno četo so obkolile njegov dvorec ter ga po hudji borbi prisilile, da se je udal. Te dni so lažnega carja obsodili na smrt in ustrelili.

Zastopniki ruske industrije v Ameriki. Te dni so odpotovali najodličnejši zastopniki ruske industrije v Ameriko, kjer bodo ostali več mesecev z namenom, da prouče predysem ameriško petrolejsko industrijo in njen sedanjji razvoj. V Ameriki se vsestransko dela na tem, da se vzpostavijo čim ožji gospodarski stiki s sovjetsko Rusijo. Mnogo ameriških industrijalcev in trgovcev je obiskalo Rusijo ter proučilo tamošnje gospodarske razmere. Posledica teh proučevanj je bila težnja za čim tesnejše gospodarske zveze.

V višini 12.500 m nad zemljo. Nedavno se je dvignil letalec Willy Neuhofer s svojim letalom 12.500 m visoko nad zemljo, kar znači, da je dosegel rekordno višino. Dosedaj je bila največja višina, ki jo je dosegel neki ameriškanski letalec, 11.700 m. Da je mogel Neuhofer doseči to višino, je moral vzeti seboj poseben aparat za kisik, katerega je vdihaval v višini. Ko je prispel v višino 12.500 m je začutil silen pritisk krvi v glavo in je zgubil popolnoma zavest. Nesreča se je pripetila vsled tega, ker se je cev za kisik pokvarila. Slučaj je hotel, da se je višinsko krmilo obrnilo in da je začelo letalo drseti navzdol. V višini 4000 m se je zopet zavedel in nato lepo pristal na zemljo.

Požar na petrolejskih poljih. V petrolejskem ozemlju Moreni v Rumuniji je pretekli teden izbruhnii ogromen požar. Vneli so se podzemski plini, ki bruhajo s tako silo na dan, da je videti plamen šele v višini 5 metrov. Goreči plameni sikajo do 150 m visoko. Vročina je dosegla do 1600 stopinj. Pojavljajo se tudi močni potresni sunki. Uprava petrolejskih vrečev bo skušala ogenj pogasiti na ta način, da bodo 30 m pod zemljo skupali tunel in pline, ki bruhajo iz zemlje, odtgnili ognjenim plamenom.

Egiptovski kralj je odpotoval na parniku Aousia na potovanje po Evropi, kjer se bo zadržal okrog pol leta.

Atentat na afganistanskega kralja. Na afganistanskem vojaškem vežbališču se je vršila 30. maja t. l. velika vojaška parda. Ravno v trenutku, ko so čete korakale mimo dostojanstvenikov, je eksplodirala bomba v neposredni bližini kralja Habibullaha. Več vojakov je bilo razmesarjenih in ubitih, kralj je ostal nepoškodovan.

Pšenična kava

VIDROVE KAVE, ki jo je pred vojno razpošiljal tudi v Slovenijo češka tvrdka Vidra iz Praga; se še marsikdo spominja. Vidra je tudi izdal znal časopis »DOMAČI PRIJATELJ«. Vidrova kava je pšenična kava in še sedaj zelo priljubljena na Češkem, a v Jugoslavijo se radi visoke poštarne in carine ne pošilja več. V Beogradu se izdeluje po isti metodi kot Vidra na Češkem pšenična kava »JAVA«. Bivši naročniki Vidrove kave v Jugoslaviji bodo brez dvoma radi naročevali »JAVAs« pšenično kavo, ker vedo, kako izvrstna je pšenična kava.

Pšenična je najzlahnejše žito, je boljja nego jčemen ali rži.

Iz pšenice se dela najboljša moka, najboljši kruh in tudi najboljša kava. — Kava iz pšenice je boljša nego iz jčemena ali rži.

»Java« pšenična kava je žgana iz lepe, hanaške pšenice po preizkušeni moderni metodi.

»Java« pšenična kava je izvrstna, zelo rodilna, izdatna in zelo okusna.

»Java« pšenična kava ne razburja živcev in srca, temveč krepi telo in duha, je primorna hrana za otroke in odrasle, za slabotne in čvrste, za duševne in telesne delavce.

»Java« pšenična kava je zelo okusna ter jo z užtkom pije vsak, tudi tisti, ki sicer no mara kave.

»Java« pšenična kava je zelo izdatna, se je ne sme preveč zakuhati in je torej zelo po ceni. Razumna, štedljiva gospodinja uporablja torej te »JAVAs« pšenično kavo.

»Java« pšenična kava ima okus kakor prava kava. Za otroke so kuha sama, za odrasle tudi sama ali pa kot pridatek k pravi kavi.

»Java« pšenično kavo razpošiljamo po pošti v zavojih po 5 kg za Din 70.—, če se denar naprej pošlje ali pa po povzetju za Din 75.—. Povzetje je Din 5.— dražje. Poštnino plačamo mi.

Vsakemu 5 kg zavoju »JAVAs« pšenično kavo je kot darilo priglana lepa skodelica za kavo.

Če hočete piti res dobro kavo in poceni, naročite »JAVAs« pšenično kavo. Kdor poskuša, je zadovoljen in naš stalen odjemalec. Preporučajte se in naročite »JAVAs« pšenično kavo.

Preporučajte »JAVAs« pšenično kavo svojim znancom! Kdor pridobi deset naročnikov, dobi 5 kg paketa »JAVAs« pšenične kave brezplačno in poštnine prosto.

**PRŽIONA KAFE
„JAVA“ K. D.
BEOGRAD, Lomina ulica 11/č.**

Sporazum med Vatikanom in Mehiko. Med papežem in predsednikom mehiške države Portez Gillom se vodijo že več mesecev pogajanja za sklenitev miru. Pogajanja so končala z uspehom. Prelat katoliške cerkve, nadškof Ruiz bo v kratkem odpotoval v Mehiko, da podpiše mirovno pogodbo.

Ford in Rusija. Sovjetska vlada je sklenila s Fordovimi tovarnami sporazum, po katerem bo Rusija nabavila tekom prihodnjih štirih let za 30 milijonov dolarjev strojev od njih. Ford bo odposlal v Rusijo svoje strokovnjake, ki bodo v Nižjem Novgorodu zgradili tvornico, katerega bo mogla proizvajati letno do 100.000 avtomobilov in traktorjev.

Gorki se vrača v Rusijo. Maksim Gorki, ki je postal od počestnega vagabunda najslavnejši pisatelj sodobne Rusije, je bil na zadnjem kongresu vsruskih sovjetov izvoljen za člana centralnega izvršnega odbora sovjeta (vlade) ter se je te dni vrnil iz Italije v Moskvo. V Italiji se Gorki že več let zdravi. Južno podnebje je ugodno vplivalo na njegovo zdravje in je popolnoma okreval. V Moskvi so Gorkija sprejeli z velikanskim navdušenjem.

Sodba proti upornim častnikom. Proti španskemu diktatorju Primo de Riveri so se uprli pred par meseci častniki artilerijskega polka. Upor je vlada zadušila in te dni so bili uporni častniki od vojnega sodišča obsojeni: trije na smrt, štirje na dosmrtno ječo, ostali so bili oproščeni.

Vojaška špijonaža na Češkoslovaškem. Češkoslovaške oblasti so prišle na sled veliki vojaški špijonaži, ki so jo vodili nekateri oficirji generalnega štaba v korist Nemčije. Neki generalštabni kapetan je že pet let dobavljal nemški vojaški komandi načrte in spise za slučaj mobilizacije v Češkoslovaški in spopada z Nemčijo. Za to svoje izdajalsko delo je dobival mesečne plače 100.000 dinarjev, katere je pa nalagal v neki tuji banki, da ne bi vzbujal suma pri domačih ljudeh. Živel je zelo skromno in ni nihče slutil kaj podobnega o njem. Preiskavo vodijo češkoslovaške oblasti z vso strogostjo naprej. Več oseb je bilo že aretiranih.

IV. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov. Zalec v Savinjski dolini, dne 31. marca 1929. Vremenske razmere so bile od našega zadnjega poročila o razvoju hmeljske rastline ugodne, ker smo imeli primerno dnevno temperaturo in tudi zadosti padavin. V zgodaj obrezanih nasadih je rastlina tuintam že dosegla polovico drogove visokosti, v pozneje obrezovanih je pa zrastle 1 do 2 m visoko. Vobče je stanje ugodno. Zemlja v hmeljiščih se je že ponovno zrahljala in očistila plevela, v krepkih vrhovih so se vrste že lahko obsipavale in zalistnikov otrebile. Bolhaču, o katerem smo že poročali, se je sporadično pridružila še stenica in aphid muha. V nekaterih delih okoliša je tudi nevihta s točo povzročevala nekaj škode. Minuli teden se je večja množina lanskega hmelja prodala po 10 do 12 Din za 1 kg. — Društveno vodstvo.

Dr. St. Bevk: Zdravilne rastline v besedi in podobi z navodilom, kako se nabirajo in suše. Str. 80, cena 6 Din. Oblastni odbor Podmladka Rdečega križa v Ljubljani je izdal drugi zvezek svoje knjižnice, ki obsega zgornje delce odličnega našega botanika. Ker je Slovenija jako bogata zdravilnih zelišč in bi njih nabiranje lahko tvorilo znaten vir dohodkov zlasti revnih slojev, smo tako delce že dolgo nujno potrebovali. Sedaj ga imamo. Obsega popis in slike 44 najvažnejših zdravilnih rastlin, ki rastejo pri nas v večjih množinah, dalje strokovnjaška navodila glede njih nabiranja, sušenja in prodajanja ter končno jako priporočen koledarček za nabiranje. Ker je knjižica pisana v izredno prijetni, domači besedi in cena jako nizka, smo prepričani, da bo prišla v slednjo slovensko vas, zlasti pa v roke mladini. Dobi se po vseh knjigarnah in na vseh pri P. R. K. organiziranih šolah.

Knjiga »Državoznanstvo« od dr. Ogrina Frana (Kamnik) je izšla (tisk tiskarne M. Hrovatin) in se dobi v knjigarnah (izjemoma pri pisatelju). Obsega 156 strani velikega formata (z vsebino in kazalom) in stane broširan izvod 50 Din, vezan (omejena naklada) 62 Din, pri odvzemu od 10 komadov dalje primeren popust. Obsega splošne pojme o ureditvi države, oris naše državne organizacije, pregled zakonov pred in po 6. januarju 1929 ter poglavje »Misli o bodoči državni ureditvi«. Potrebna je vsakomur, zlasti pa kmetijcem, obrtnikom in trgovcem, županstvom, župnim uradom, knjižnicam, šolam pri predavanju iz predmeta »državoznanstvo«. Dosedanjim naročnikom se je knjiga poslala po ceni 40 Din in sicer potem županstev ali pa naravnost iz tiskarne. Nihče je ne prejme dvakrat, pa tudi ne brez naročila. Kmetijstvo in kmetijsko zakonodajo obravnava poseben del.

»KMETIJSKA MATICA.«

V mesecu maju je zborovala v Pragi cela vrsta češkoslovaških kakor tudi mednarodnih kmetijskih organizacij. Na vseh teh zborovanjih se je brez izjeme povdarjal velikanski pomen vzgoje in izobrazbe kmetijskega ljudstva v duhu kmetijske ideje. Vsaka druga vzgoja in izobrazba, ki kmeta odtujaže matere zemlji in ga napravi za hlapca drugih, je za kmeta škodljiva. Ako hočejo naši kmetje doseči zboljšanje svojega položaja, ako hočejo doseči to, kar jim po božjih in človeških pravicah pripada, potem se morajo sprijazniti z mislijo, da bodo to dosegli šele tedaj, kadar bodo sledili drugim, naprednejšim kmetom v drugih državah, to je, kadar bodo poskrbeli, da bo naše kmetijsko ljudstvo vzgojeno v pravem kmetijskem duhu in vsestransko dovolj izobraženo. Najlepšo priložnost za tako izobrazbo nudijo knjige Kmetijske Matice. In vendar, kako veliko je število onih kmetov, ki niso naročniki Kmetijske Matice, ki Kmetijske Matice niti ne poznajo. Kakor je danes sramotno za človeka, če ni obiskoval ljudske šole in če ne zna niti pisati, niti čitati, ravno tako je sramotno za kmeta, če kakor ponižna žival hlapčuje drugim zato, ker je vsled pomanjkanja dobre kmetijske vzgoje in izobrazbe nespoben, da bi se osvobodil tega suženjstva. Zato ponovno pozivamo vse zavedne slovenske kmete: Naročite knjige Kmetijske Matice, čitajte jih in priporočajte jih svojim sosedom!

V zalogi Kmetijske tiskovne zadruge v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7, dobe naši kmetje krasne kmetijsko-strokovne in poučne knjige kakor n. pr. »Sadjarstvo«, »Umno kletarstvo«, »Naša prašičja reja«, »Zelenjadarstvo«, »Planšarstvo«, »V boju za zemljo in državo« in druge. Kmetje, segajte po dobrem kmetijskem čitivu! Dajte ga svojim otrokom!

Koristno za vsako hišo

po znižanih cenah

kakor: rokavice, nogavice, žepne robce, kravate, fino damsko, moško in otroško triko-perilo, dišeče milo, torbice, čipke, potrebščine za šivilje, krojače, tapetnike, čevljarje in sedlarje nudi

JOSIP PETELINC, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika za vodo.

NARODNI GOSPODAR

Vinarski kongres in občni zbor Vinarskega društva za Slovenijo

se je vršil 26. maja v Krškem, in sicer v prostorih hotela Gregorič. Kongres je pričel ob desetih; otvoril ga je predsednik društva g. Alojzij Zupančič in poročal o vinogradniških razmerah v Sloveniji. Kongres je bil izredno dobro obiskan. Nad 150 vinogradnikov se ga je udeležilo. Poslala se je udanostna brzojavka Nj. Veličanstvu kralju ter pozdravne brzojavke ministrskemu predsedniku in poljedelskemu ministru. Uvodoma je pozdravil predsednik zastopnike obeh velikih županov in oblastnih samouprav, Kmetijske družbe in drugih korporacij. Savez hrvatskih vinogradnikov sta zastopala gg. baron Turkovič in dr. Buč. Preden je prešel predsednik na dnevni red, se je spominjal pred kratkim umrlega g. Gregoriča iz Krškega, enega najzavednejših vinogradnikov pri obnovi vinogradov po nastopu trne uši. Podal je nato sliko težkih razmer sedanjega slovenskega vinogradništva, poudarjajoč predvsem izredne izdatke pri obnovi že iznošenih in starih vinogradov ter slabe trgovske konjunktore z

inozemstvom, visoke trošarine itd. Sledil je izčrpen referat kletarskega nadzornika gosp. Gombača o trsnem sortimentu, ki ga je lansko leto določila Kmetijska družba na sestankih vinogradnikov v Krškem, Brežicah, Novem mestu in Metliki. Predavatelj je mnenja, naj se pri predstoječi obnovi vinogradništvu načelo naj bodo rajše manjši vinogradi, a ti skrbno oskrbovani. Zadeven referat je bil objavljen že v lanskem »Kmetovalcu«, ki določa, da se razmnožuje v krškem okraju trte predvsem za pridelovanje rdečega vina. Brežiški okraj naj bi bil pol rdeč, pol bel. V novomeškem okraju in v Beli Krajini naj se pa pridelujejo bolj bela vina. Pri imenovanju trsnih sort se je upoštevalo predvsem za rdeča vina ali cviček, zamesta črnina, modra frankinja in portugalka. Za belo vino rdeča kraljevina, rdeče-beli veltlinec, laški rizling in rumeni plavec. Na Bizeljskem pa traminec in beli burgundec. Samorodne ameriške trte se popolnoma odklanjajo. Istotako tudi nekatere domače, n. pr. belina, lipna, podbel, javor itd. Debatiralo se je tudi o velikosti pozebe in o vztrajnosti raznih vrst proti pozebi in konstatiralo, da so trpeli vinogradi zlasti v nizkih legah izredno močno.

Za tem je poročal g. ravnatelj Zmave o trsnem sortimentu v mariborski oblasti. Podal je izčrpano temeljito poročilo o vinogradniških razmerah v tej oblasti. Izrekel se je tudi on za zmanjšanje vinogradov.

Sprejeta je bila cela vrsta predlogov, ki jih je g. referent prečital. Društvo naj določi primerno vsoto, da se sestavi in proučuje še nadalje trtni sortiment v obeh oblastih; vpelje naj se stroga kontrola trtnic; oblasti naj imenujejo po enega strokovnjaka; za sestavo sortimenta naj se ustanovi stalna komisija strokovnjakov; urediti je vprašanje kreditov za obnovo potom zadružništva in samouprave; izda naj se čimprej vinski zakon, ki naj predvideva zlasti strogo kontrolo nad vinom; store naj se koraki za ukinjenje uvozne carine na galico in žveplo in trošarine naj se omejijo ter vpeljejo po deželi vzorne kleti.

Iz tajniškega poročila je posneti, da šteje društvo okoli 1500 članov. Društvo je napravilo razne intervencije pri vladi in uradih v raznih zadevah, ki se tičejo vinogradništva, n. pr. zaradi ukinitve uvozne carine na galico in žveplo, znižanja trošarine itd. Društvo šteje devet močnih podružnic, v katerih se je vršilo 11 strokovnih predavanj, 7 tečajev, 4 zlet in priredilo se je več vinskih razstav (Ljutomer, Ormož, Ptuj, Metlika), za uredništvo in upravništvo strokovnega lista »Naših Goric«, ki se tiska v 2000 izvodih, je podal poročilo g. urednik. Z listom so društveniki izredno zadovoljni. Izrečena je bila uredniku pohvala. Blagajnik je poročal, da ima društvo izredne izdatke za glasilo, in sicer letno okrog 80.000 Din. Društveno čisto premoženje znaša nekaj nad 45.000 Din. Sklenilo se je, da se vrši prihodnji občni zbor društva v Ljutomeru. Izvolil se je nov odbor, in sicer za predsednika g. dr. Janko Rajer, vinogradnik in oblastni veter. refer. v Mariboru, za podpredsednika gg. Anton Bajuk iz Drašič in Lovro Petovar iz Ivanjkovcev, za odbornike pa gg. Bouvier, Serbinek, Dutar, inž. Zupančič, Fric Zemljic, Srečko Robič, Valter Mihelič, Josip Zabavnik, Josip Zupanc, Lajoslav Bučar, Franc Gombač in Franc Pečnik.

Izpremenilo se je ime društva, in sicer tako, da se sedaj glasi: Vinarsko društvo za Slovenijo v Mariboru. Za člane se smatrajo vsi oni, ki plačajo pri podružnici do 31. marca t. l. članarino 30 Din. Kdor plača članarino naravnost pri uredništvu, nima aktivne volilne pravice.

Po občnem zboru so si nekateri ogledali vinograde g. Lazarineja in dr. Rararja na Trški gori.

Prometna banka d.

Ljubljana

Stritarjeva ulica št. 2

Telefon št. 2149, 2968
Pošt. ček. rač. 13.853

Žiro-račun
pri Narodni banki

(vogal Pred Škoflje 1, nasproti magistrata)

Nakup in prodaja valut in deviz. Sprejemanje vlog na tekoči račun in hranilna knjižice, vnovčevanje čekov in menic. Izdaja uverenj, garancijskih in kreditnih pisem, podeljevanje kreditov in izvrševanje vseh bančnih poslov po najkukantnejših pogojih.

Levoročni „FLACHSTEP“ Cylinder

Znano je, da so najpreciznejše izdelani samo

ŠIVALNI STROJI
znamke

Gritzner in Adler
za dom, obrt in industrijo
Večletna garancija.

Ugodni plačilni pogoji le pri

Josip Petelinč

Ljubljana, bita Prečrnovega
sopomenika ob vodi.

Laneno olje, firnež, emajlne in ostale lake, oljnate barve

In vse v stroko spadajoče blago kupite dobro, solidno in po zmernih cenah pri

MEDIČ-ZANKL, d. z o. z. tovarne olja, firneža, lake in barv
Ljubljana - Medvode. Lastnik Franjo Medič.

Podružnica Maribor - Novi Sad.

Kmetje!

Podpirajte trgovce,
ki oglašajo v
našem listu!

K O S I E

la KRAJSKE OBLIKE

turške,

à la peklenke
in „VULKAN“

(z garancijo) ter prvovrstne

brusne kamne

ima v zalogi

„EKONOM“

Osrednja gospodar. zadruga

LJUBLJANA

Kolodvorska ulica št. 7

EKONOM osrednja gospodarska zadruga
v Ljubljani, Kolodvorska 7

ima stalno v zalogi:

Umetna gnojila: Kalijevo sol, superfosfat, nitrofoskal (mešano gnojilo), čilski soliter, apneni dušik i. dr.

Semena: lucerno, domačo deteljo, travna semena, semensko peso, češki semenski oves, grašico i. dr.

Seno in pšenično slamo dobavlja po najnižji ceni franko vsaka postaja.

V vsakem kraju iščemo zastopnike

za prodajo šivalnih, pletilnih in pisalnih strojev, koles itd. - Zelo dobri pogoji. - Ponudbe na

„CENTRA“ Ljubljana, Poštni predal 248.

L. MIKUŠ

LJUBLJANA, MESTNI TRG 15

DEŽNIKI

la malo!

la veliko!

la veliko!

la veliko!

la veliko!

la veliko!

la veliko!

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D.

— LJUBLJANA —

prodaje po najugodnejših cenah samo na debelo:

Premog, domači in inozemski za

domačo kurjavo in industrijske svrhe.

Kovaški premog vseh vrst.

Koks, livarniški, plavžarski in plinski.

Briketi.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG

D. D.

LJUBLJANA, Miklošičeva c. 15/1.

Nabirajte novih naročnikov za list „GRUDO“!

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštne hranilnice št. 14.257

REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO

Brzjava: »Kmetški dom« Telefon 2847

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6%,
pri trimesečni odpovedi po 7½%, brez odbitka davka na rente

STANJE VLOG 25.000.000 DINARJEV
JAMSTVO ZA VLOGE presega večkratno vrednost vlog

Strankam nudi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja. — Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. POSOJILA daje proti poroštvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji.

BLAGAJNISKE URE: Ob delavnikih od 8 — 12½ in od 3 — 4½, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8 — 12½.

Podružnica v Mariboru, Slomškov trg 3, prtiličje, poleg stolne cerkve.